

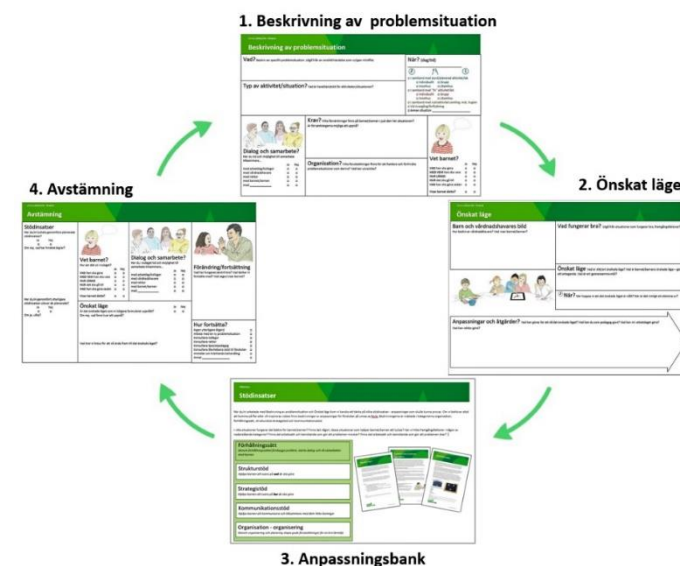
Levla lärmiljön

FÖRSKOLA HANDLEDNING

Ett stödmaterial i det förebyggande arbetet

Levla är ett vägledande stödmaterial som är tänkt att användas av förskolepedagoger med syfte att stärka grundverksamheten genom ledning och stimulans samt Anpassningar för tillgängligt lärande. Utgångsläget är avgränsade situationer som uppstår i verksamheten - fokus läggs på lärmiljö och inte på barn. Det är viktigt att identifiera hinder för lärande och att konkreta insatser snabbt kommer i gång. Levla består av formulär med frågor som hjälper pedagoger att undersöka och utvärdera lärmiljön och barnens kontext samt en Anpassningsbank där olika typer av insatser är beskrivna.

1. **Beskrivning av problemsituation:** Med hjälp av frågorna i formuläret synliggörs en tydlig bild av situationen och stöd i att avgränsa och specificera. Frågorna stödjer oss även i att ha ett fokus på lärmiljön och att involvera barnens perspektiv.
2. **Önskat läge:** Målet är att rikta blicken mot ett gemensamt önskat läge med rimliga förväntningar och en tidsplan. Ett tydligt och realistiskt önskat läge ger ett bra avstamp mot konkreta insatser.
3. **Anpassningar/Insatser:** Under arbetsprocessen med materialet kommer ofta idéer om möjliga insatser. Om det krävs mer stöd kan Levlas Anpassningsbank inspirera, underlätta och ge kunskap om olika insatser.
4. **Avstämning:** En bra avstämning ska göra mer än bara konstatera om det gått bra eller dåligt. Frågorna i formuläret ger pedagogen stöd för gemensam reflektion av gjorda insatser och en väg framåt för det vidare arbetet.

Beskrivning av problemsituation - Handledning

Vad?

Beskriv en specifik problemsituation. Utgå från en enskild händelse som nyligen inträffat. Ge en kort beskrivning av problemsituationen. Försök att beskriva vad som hänt utan att värdera. Om det finns flera situationer som behöver utvecklas kan du sammanställa dessa till en lista och sedan välja ut en situation att börja med. Det är alltid lättare att arbeta med en situation i taget.

Typ av aktivitet/situation?

Beskriv tydligt vad som skulle göras i aktiviteten/situationen? Vad var tanken att barnet/barnen skulle göra? Vilken aktivitet var aktuell? Ex. övergång, komma in från utelek, avsluta en aktivitet, sitta stilla och lyssna på en saga under XX minuter, följa muntliga instruktioner, fråga om/hämta hjälp vid problem, samarbeta/leka tillsammans med andra osv. Att specificera uppgiften kan ge ledtrådar om moment och områden som är svåra för barnet/barnen.

När? (dag/tid)

När skedde problemsituationen? Det kan vara värdefullt att titta på en planering över veckan och fundera över när problemen uppstår. Finns det några återkommande mönster?

Kryssrutorna hjälper till att ringa in problemet och kan vara ledtrådar till moment som är svåra och kan behöva justeras eller åtgärdas.

Dialog och samarbete?

Tänk på att problemlösning och diskussion inte behöver ske i direkt anslutning till situationen. Samtal med problemlösningssfokus kan ske vid ett senare tillfälle som inte är färgat av affekt och stress. Ta vara på kollegors/rektors olika perspektiv, tankar och erfarenheter.

Vid behov, visa intresse över vårdnadshavares bild av situationen. Visa att du/ni vill förstå varför barnet/barnen reagerar som den/de gör genom ett lyhört och nyfiskt förhållningssätt.

Krav?

Vilka förväntningar finns på barnet/barnen i just den här situationen? Är förväntningarna möjliga att uppnå? Här analyseras de krav som är aktuella vid aktiviteten/situationen. Försök att bryta ned vad som krävs för att lyckas. Vid många situationer är kraven rimliga för de flesta men inte för alla. För högt eller lågt ställda krav kan leda till stress och oro, vilket i sin tur kan leda till att barnet/barnen agerar för att få kontroll över situationen.

Fundera över vad barnet/barnen behöver för att klara aktiviteten/situationen. Hur ser instruktioner, regler, rutiner och strukturer ut? Har du/ni utgått från en rimlig kravnivå när aktiviteten/situationen planerades? Vad kan jag/vi som pedagog/pedagoger förändra hos mig/oss och i lärmiljön för att bättre möta upp barnet/barnen. Vilka krav ställs på barnet/barnen innan aktiviteten börjar? Fundera över de situationer som fungerar bra för barnet/barnen, hur ser de ut och hur är kravnivån?

Organisation?

Vilka förutsättningar finns för att hantera och förhindra problemsituationer som denna? Vad kan utvecklas? Hur ser det ut organisatoriskt runt problemsituationen? Fundera över om någon organisatorisk förändring skulle kunna underlätta vid den aktuella situationen.

Finns det något annat sätt att nyttja tillgänglig personal eller lokaler? Kan man se över planeringstid, raster, dagsstruktur och rutiner osv och på så sätt underlätta situationen.

Vet barnen/barnet?

Det är viktigt att *alla* barn vet vad som ska göras och hur aktiviteten ska utföras. Problemsituationer bottnar ofta i att barnet/barnen inte förstått alla steg i informationen och instruktionen.

Om du inte kryssar i ja i samtliga rutor är det värt att fundera över vad som krävs för att barnet/barnen ska kunna tillgodogöra sig den information/strategi som behövs för att genomföra aktiviteten.

Önskat läge - Handledning

Barnens bild

Hur tror ni att barnet/barnen upplever problemsituationen? Vad säger/visar de? Inga ett nyfiket och undersökande förhållningssätt. Gör ett antagande, vilka behov ligger bakom barnets/barnens uttryck?

Vad fungerar bra?

Utgå från situationer som fungerar bra/framgångsfaktorer.

Reflektera kring; I vilka situationer fungerar det bättre för barnet/barnen?

Finns det något i dessa situationer som hjälper barnet/barnen att lyckas, vilka är framgångsfaktorerna?

Finns det arbetssätt och bemötande som gör att problemen minskar?

Finns det arbetssätt och bemötande som gör att problemen ökar?

Önskat läge

Vad är ditt/ert önskade läge? Vad är rimligt utifrån de förväntningar och krav vi har på barnet/barnen utifrån barnets/barnens färdigheter och förmågor? Vad är barnets/barnens önskade läge? Gör ett antagande om önskat läge. Formulera ett gemensamt mål utifrån de önskade lägena. Det är viktigt att hela arbetslaget är delaktigt och involverat i det som ska utvecklas eller förändras.

När?

När hoppas ni att det önskade läget är nått? När är det rimligt att stämma av?

Fundera över en rimlig tidsram. En tydlig tidsram är ett stöd för alla inblandade att följas åt i de planerade insatserna.

Anpassningar?

Vad kan göras för att nå det önskade läget? Vad kan du som pedagog göra? Vad kan arbetslaget göra? Vad kan rektor göra? Vem gör vad? Hur kan lärmiljön utvecklas? Hur kan förmågor utvecklas/kompenseras?

Det finns säkert anpassningar som du känner till sen tidigare eller anpassningar som ni kommit på vid ifyllandet av formulären. Fundera över vad som behövs för att barnet/barnen ska lyckas? Vilka stödinsatser vill ni börja med?

När stödinsatserna är formulerade är det viktigt att komma ihåg att bestämma vem som gör vad och när det ska ske.

Om ni behöver inspiration, ökad kunskap eller läsa om fler anpassningar kan ni titta i Levla Lärmiljöns anpassningsbank för förskolan på umea.se/levla.

Anpassningar -Handledning

När du/ni arbetade med Beskrivning av problemsituation och Önskat läge kom ni kanske att tänka på olika anpassningar som skulle kunna provas. Reflektera kring; I vilka situationer fungerar det bättre för barnet/barnen? Finns det något i dessa situationer som hjälper barnet/barnen att lyckas, vilka är framgångsfaktorerna? Finns det arbetsätt och bemötande som gör att problemen minskar? Finns det arbetsätt och bemötande som gör att problemen ökar?

Önskas ökad kunskap eller inspiration finns beskrivningar av anpassningar för förskolan på umea.se/levla. Dessa är indelade i olika kategorier och det kan vara värdefullt att fundera inom vilken kategori du/ni placerar de anpassningar och åtgärder som planeras.

Förhållningssätt

Genom förhållningssättet förebygga problem, starta dialog och nå samarbeten med barnet/barnen

Strukturstöd

Hjälpa barnen att svara på vad de ska göra

Strategistöd

Hjälpa barnen att svara på hur de ska göra

Kommunikationsstöd

Hjälpa barn att kommunicera och tillsammans med dem hitta lösningar

Organisation

Genom organisation och planering skapa goda förutsättningar för en bra lärmiljö.

Avstämning - Handledning

Anpassningar

Har du/ni lyckats genomföra de planerade anpassningarna?

Om du/ni inte lyckats genomföra de planerade stödinsatserna är det bra att reflektera eller diskutera kring vad detta beror på. Beror det på anpassningen i sig eller beror det på något annat? Finns det någon förändring som behöver göras innan du/ni provar en ny anpassning?

Har du/ni genomfört ytterligare anpassningar utöver de planerade?

Det kan vara så att du/ni under arbetets gång kommit på/utvecklat anpassningar som du/ni ej från början tänkt men som blivit mycket positiva och verkningsfulla för barn, grupp och personal.

Vet barnen/barnet?

Hur visar barnen/barnet att de/hen vet/förstår? Har det efter att du/ni provat olika stödinsatser skett några framsteg? Om det inte gått åt rätt håll kanske du/ni måste fundera över vad som krävs för att *alla* barn ska kunna tillgodogöra sig den information/ instruktion/ strategi som behövs. Ska det fungera bör svaret bli ja på alla frågor.

Dialog och samarbete?

En viktig framgångsfaktor är dialog och samarbete. Reflektera över vilka ni har och bör ha dialog och samarbete med. Utöver barn, vårdnadshavare, kollegor, rektor, specialpedagog och elevhälsa kan det vara någon ni missat som är viktig just i det här arbetet, t.ex. HLT, barnvårdscentral, socialtjänst, barn- och ungdomshabilitering och barn- och ungdomspsykiatri?

Förändring/fortsättning

Vad har fungerat särskilt bra? Vad tänker du/ni fortsätta med? Vid behov, vad säger vårdnadshavare? Vad säger/visar barnet/barnen? Det är viktigt att tydliggöra och understryka det du/ni upplevt som framgångsfaktorer både för uppmuntran och för att verkningsfulla anpassningar/insatser och förhållningssätt ska stärkas. Glöm inte att involvera vårdnadshavare när behov finns i avstämningen. Delaktighet och positiv förstärkning gör skillnad.

Önskat läge

Är det önskade läget som du/ni tidigare formulerat uppnått? Om nej, vad finns kvar att uppnå? Att specificera vad som finns kvar att uppnå kan förtydliga riktningen i det fortsatta arbetet.

Vad tror du/ni krävs för att nå ända fram till det önskade läget?

Tror du/ni att det behövs mer tid med samma insatser? Behövs en justering av nuvarande anpassningar? Eller kan det vara så att du/ni behöver göra en ny beskrivning av problemsituationen?

Fundera över vad du/ni som pedagoger kan utveckla/förändra. Vad kan man som pedagog göra mer av? Vad ska man som pedagog undvika?

Hur fortsätta?

Hur ska du/ni arbeta vidare? Behöver du/ni en ny formulering av problemsituation? Finns det problem som kräver att du/ni går vidare och tar hjälp av andra stödfunktioner, ex specialpedagog, elevhälsans stöd till förskola och/eller HLT?

Upplever du/ni att det är aktuellt med en anmälan om kränkande behandling - ta kontakt med rektor.